

2019

Memòria Anual

Fundació Vicki Bernadet

Missió i Valors

La missió de la Fundació és caminar amb la societat cap a un demà en el que els nens i les nenes no pateixin abusos sexuals.

La Fundació Vicki Bernadet treballa en la prevenció, detecció i atenció de l'abús sexual infantil promovent la millora de la qualitat de vida de les persones, l'ajuda de tot tipus i la defensa dels interessos de les persones i familiars que han estat víctimes d'abús sexual infantil i especialment d'aquells col·lectius més vulnerables.

Els principals valors que identifiquen la Fundació són: innovació continuada, optimisme, superació, visió de futur, responsabilitat professional i social, fiabilitat, respecte i acollida.

Breu història

La Fundació Vicki Bernadet és una de les primeres organitzacions de tot l'estat espanyol que, l'any 1997 i amb el nom d'Associació FADA, va iniciar un treball pioner fins al moment: abordant la problemàtica dels abusos sexuals infantils, oferint un espai de suport i recuperació de les víctimes.

La Fundació és, en aquests moments, una entitat referent a nivell estatal especialitzada en abús sexual infantil i que aborda la problemàtica de manera integral. Aquest és un dels seus valors diferencials.

Així, la Fundació realitza actuacions de prevenció i sensibilització amb menors i les seves famílies, formació a professionals així com actuacions de sensibilització a la població en general a través dels mitjans de comunicació, les xarxes socials i diverses campanyes. Al mateix temps, atén les demandes individuals de les víctimes i de les seves famílies oferint orientació psicològica, assessorament jurídic,

teràpies individuals i grupals, i coordinació amb altres professionals i serveis.

Això permet abordar els abusos sexuals infantils des de totes les perspectives amb la suficient informació, seguretat i tranquil·litat de poder atendre i canalitzar les diferents inquietuds i situacions que puguin sorgir.

Treballar des de totes les àrees a la vegada ens permet poder avançar dia a dia en el coneixement i en la millora de la prevenció, detecció i atenció dels abusos sexuals infantils. Gràcies a la contribució de cada àrea, podem fer-ho amb la màxima qualitat i impacte possible. Els resultats obtinguts durant els 19 anys de treball així ho avalen.

Organització

La Fundació treballa amb un equip interdisciplinari de professionals format per persones provinents de l'àmbit de la psicologia, el dret, el treball social, la sociologia i la comunicació.

La Fundació disposa d'una seu central a la ciutat de Barcelona i una delegació a la ciutat de Saragossa en la que també s'ofereixen els serveis d'atenció terapèutica, assessorament a víctimes, familiars i professionals i es porten a terme actuacions de formació i sensibilització de diferents col·lectius. L'equip professional de Saragossa participa de les reunions de coordinació i supervisió del Centre Terapèutic i Jurídic de la Fundació assegurant així la qualitat i coordinació en les intervencions d'ambdues seus.

Les principals línies d'activitat de la Fundació s'agrupen en tres àrees estratègiques principals: l'atenció, la formació i sensibilització, i la comunicació.

La Fundació té tres línies estratègiques:

EL CENTRE TERAPÈUTIC I JURÍDIC

Atén les nombroses demandes de persones afectades per una situació d'abús sexual i de les seves famílies fent un treball de teràpia per acompanyar a la persona en la seva recuperació psicosocial i en la millora de la seva qualitat de vida. En aquells casos que és necessari també s'ofereix acompanyament i assessorament jurídic.

EL DEPARTAMENT DE FORMACIÓ I SENSIBILITZACIÓ

Porta a terme actuacions d'informació, assessorament i formació especialitzada sobre abusos sexuals a la infància. Durant tot l'any es desenvolupen cursos de formació per a estudiants i professionals i tallers de sensibilització per a tot tipus de col·lectius, fent especial èmfasi en els infants i adolescents.

EL DEPARTAMENT DE COMUNICACIÓ I PROMOCIÓ

Realitza tasques de difusió a través de la xarxa, els mitjans de comunicació i actes de sensibilització per portar l'abús sexual a debat públic i donar a conèixer una realitat encara molt desconeguda. A més de parlar de la necessitat de prevenir i respondre adequadament davant tot tipus de situacions.

Patrocinadors

Durant el 2019 la Fundació ha seguit comptant amb el suport d'administracions públiques i fundacions i entitats privades que han permès seguir desenvolupant les principals línies d'actuació i especialment promoure l'accés dels col·lectius més vulnerables als diferents programes que portem a terme. La Fundació Vicki Bernadet compta amb patrocinadors que any rere any segueixen apostant per els diferents programes que portem a terme per tal d'avançar en la millora de la prevenció, detecció i atenció dels abusos sexuals infantils. Al mateix temps, la incorporació de nous patrocinadors ens permet augmentar la xarxa de col·laboracions i apostar pel desenvolupament de noves àrees i el creixement de les ja existents.

A continuació detallem els patrocinadors de l'any 2019:

El Centre Terapèutic i Jurídic

El Centre Terapèutic i Jurídic de la Fundació està format per un equip multidisciplinari de professionals (treballadora social, psicòlegs/es, advocada) que té com a objectiu assessorar, orientar i atendre en l'àmbit social, psicològic i jurídic a totes les persones afectades directament o indirectament per una situació d'abús sexual en la infància i l'adolescència.

La complexitat en la intervenció de l'abús sexual infantil requereix un abordatge interdisciplinari, així com la coordinació amb la resta de professionals dels serveis de la comunitat (Educació, Serveis Socials, cossos de seguretat, salut mental, etc.). En aquest sentit, el CTJ realitza una intervenció coordinada amb els serveis derivants del cas i d'altres que intervenen de forma continuada. Aquest fet també ha fet possible el reconeixement del servei dins dels circuits públics d'atenció a les persones.

Al llarg del 2019 hem seguit oferint atenció presencial a través de les dues seus ubicades a Barcelona i Saragossa, i telefònicament arreu de l'estat.

En total hem atès 1.485 sol·licituds d'informació, atenció i assessorament d'arreu de l'estat, el que suposa un increment del 30% en el 2019.

A continuació detallem els diferents serveis realitzats al llarg de l'any que un cop més posen de manifest no només la necessitat del servei i la seva tendència al creixement sinó la consolidació de la Fundació com a entitat referent en l'atenció, assessorament i tractament de les víctimes, els seus familiars i els professionals.

1485

Demandes noves
d'informació

487

Visites d'acollida

264

Teràpies psicològiques
individuals

46

Persones en Grups
Terapèutics

78

Atencions Jurídiques

344

Professionals
Assessorats

Servei d'informació

Aquest servei ofereix diàriament de dilluns a divendres assessorament i orientació telefònica i via email, a les nombroses demandes d'atenció de víctimes, famílies i professionals afectats per una situació d'abús sexual infantil.

Al llarg del 2019, s'han atès **1.485 demandes noves d'informació i orientació**, per un cas d'abús sexual infantil, provinents de les diferents comunitats autònomes.

Servei d'Acollida i Orientació

Durant el 2019, s'han portat a terme **414 visites d'acollida** a les seus de Barcelona i Saragossa. Aquest servei possibilita una primera visita d'acollida i assessorament amb la treballadora social de la Fundació. En aquesta visita es realitza d'una banda la presentació del recurs i, de l'altra, una primera valoració psicosocial de la situació (informació judicial, medicació, necessitats familiars, etc.), per tal de conèixer la demanda i valorar la proposta d'intervenció més adequada.

Es un servei que també ofereix orientació especialitzada, acompanyament al circuit, i contenció i assessorament a les famílies.

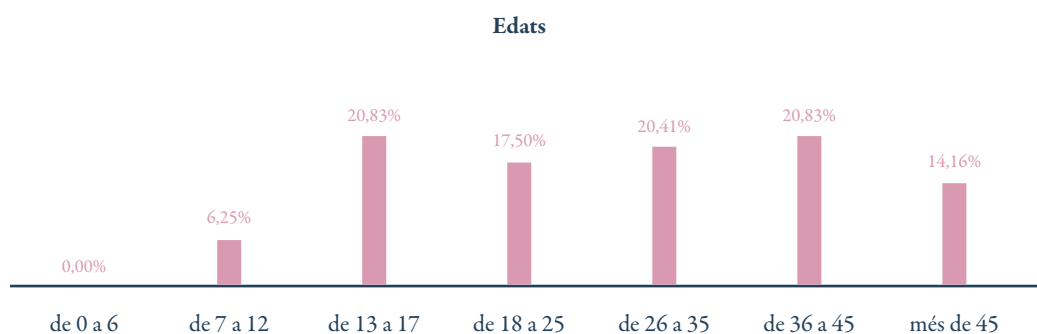
Servei d'Atenció Psicològica Individual

Aquest és el servei més sol·licitat al Centre Terapèutic i Jurídic de la Fundació, i les demandes d'atenció augmenten cada any de forma contínua. Durant l'any 2019 un total de 357 persones han realitzat una teràpia psicològica individual. L'atenció psicològica compta amb una consolidada experiència en el tractament de víctimes d'abús sexual infantil, oferint un tractament especialitzat del trauma i de les seqüeles derivades d'aquesta problemàtica.

Del total de demandes ateses durant el 2019, un 58% del total han sigut d'atenció a adults/es víctimes d'abús sexual a la seva infantesa. La derivació d'infants i/o adolescents es manté estable, procedents en gran mesura del programa que la Fundació té amb la Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència (DGAIA), el programa Caixa Proinfància de l'Obra Social La Caixa, així com altres subvencions dirigides específicament a la infància, com la de l'Ajuntament de Barcelona.

Pel que fa a les edats de les persones ateses en tractament psicològic individual, a continuació es presenten les dades recollides en grups:

En el gràfic es pot veure com la franja d'edats de la que rebem més consultes és la dels 36 als 45 anys d'edat. Aquest fet té a veure amb el moment vital i l'augment d'eines per afrontar aquest tema. La segona franja és la dels 13 als 17 anys, que es relaciona amb aquells adolescents tutelats o en estudi de tutela que han verbalitzat l'ASI i que derivats pels professionals al servei.

Pel que fa al gènere dels usuaris/es atesos en tractament, la majoria continuen sent nenes i/o dones, una dada que es repeteix any rere any en una proporció similar.

Servei d'Atenció Psicològica Grupal

El grup terapèutic afavoreix a trencar el sentiment d'estigma i aïllament que sovint presenten les víctimes d'ASI, facilita rebre suport emocional i identificar possibles seqüeles que arrosseguen a l'edat adulta. Aquest tipus d'intervenció és complementària a la teràpia individual.

Durant 2019 s'han dut a terme dos Grups Terapèutics (GT) en què han participat adults i adolescents i joves que han patit ASI. En total, han participat **46 víctimes** d'aquest servei.

Els objectius terapèutics bàsics han estat els següents:

- Compartir sentiments, experiències i actituds.
- Afrontar i resoldre situacions.
- Treballar la simptomatologia relacionada amb l'ASI.
- Situar-se respecte al seu procés mitjançant el procés de la resta d'integrants de el grup.
- Trobar el suport de el grup i del/la terapeuta.

Les persones que integren el grup terapèutic busquen en aquest un suport que els sustenti i els acompanyi en el seu procés de recuperació i elaboració de l'experiència traumàtica. Per això, resulta clau estimular la cohesió grupal i afavorir entre els seus membres un vincle afectiu i de confiança necessari per al favorable desenvolupament i evolució de el grup.

Servei d'Atenció Jurídica

L'especificitat del procés penal en les situacions d'abusos sexuals infantils i les diferents fases i instàncies amb què s'han d'enfrontar les víctimes i els seus familiars, fan necessari un assessorament especialitzat. Durant l'any 2019 s'han realitzat un total de **118 atencions jurídiques amb víctimes i famílies**.

De este total, 44 han sido asesoramientos vinculados a casos de niños y/o adolescentes, 74 se realizaron con víctimas de ASI que son adultas en la actualidad.

La principal qüestió que es planteja en els assessoraments jurídics amb persones adultes víctimes d'abusos quan eren menors d'edat, és el tema de la prescripció de delictes i la possibilitat de denunciar en el present. En el cas dels assessoraments jurídics fets en referència a nens o adolescents, així com de professionals que contacten per un cas, la principal qüestió que plantegen està referida a com posar la denúncia i al funcionament de el procés penal.

Aquest servei ajuda a les famílies a prendre decisions que afavoreixen la protecció de les víctimes d'abús sexual infantil i que eviten en gran mesura la victimització secundària dels menors en tot el procés judicial.

Assessorament a professionals

Aquest servei té un gran reconeixement a la xarxa de serveis d'atenció a les persones. Està dirigit a professionals de la xarxa pública i / o privada d'atenció social i de salut (centres educatius, serveis socials, salut mental, cossos de seguretat, etc.), que es troben amb un cas d'abús sexual infantil. Compta amb diferents programes i amb la col·laboració de les administracions en la seva realització (Ajuntament de Barcelona, Diputació de Barcelona, Ministeri d'Afers socials, etc.).

Promou el coneixement dels protocols oficials, circuits de derivació, la coordinació i el treball en xarxa, de manera complementària als serveis de protecció a la infància, atenció a les persones de la xarxa social i de la salut mental. I assessora els professionals en la particularitat de cada cas. Durant el 2019 s'han assessorat 227 professionals, sobre un cas d'ASI.

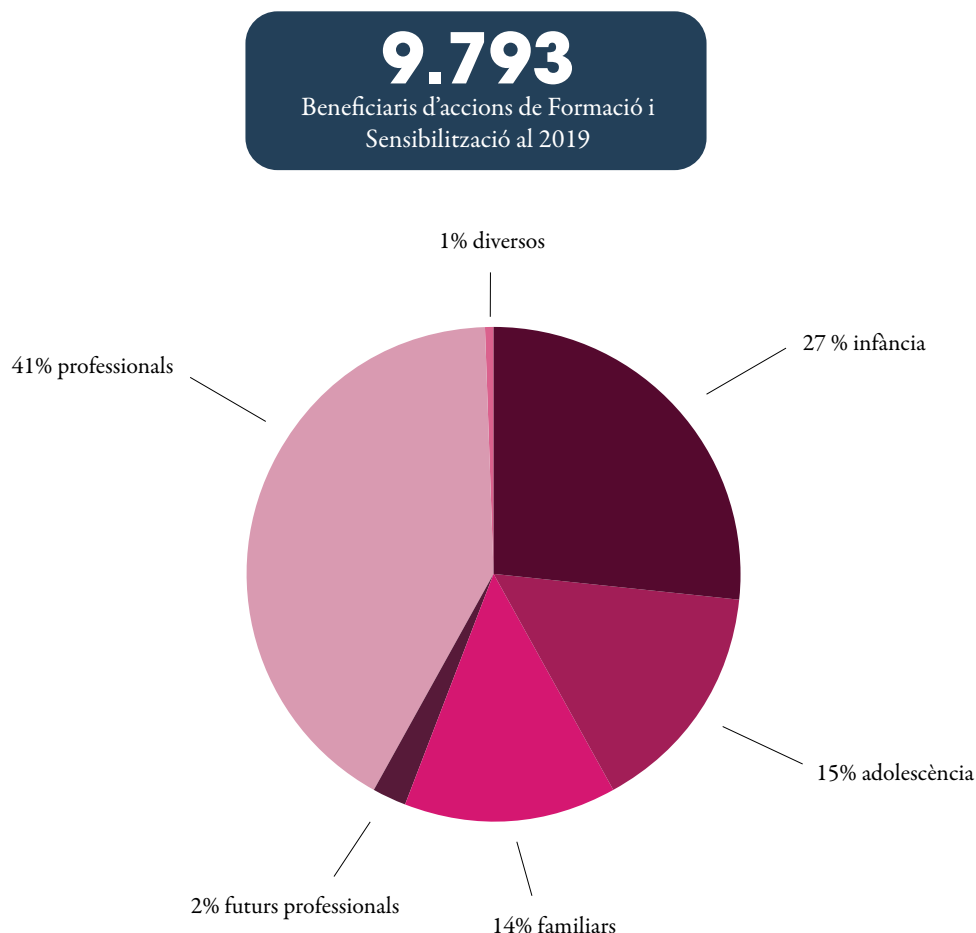
Formació i Sensibilització

El Departament de Formació i Sensibilització té com a objectiu oferir formació a professionals i futurs professionals, així com tallers de prevenció adreçats a diferents col·lectius fent especial èmfasi en els més vulnerables. L'equip del Departament compta amb psicòlogues i una sociòloga especialistes en la docència i en la conducció de grups, amb col·laboradors d'àmbits específics (advocacia i sexualitat) i actors / actrius per utilitzar la metodologia de teatre social.

Durant el 2019, hem continuat desenvolupant les formacions i els tallers en diferents municipis de tres comunitats autònomes: Aragó, Catalunya i la Comunitat de Madrid oferint propostes específiques per a cada col·lectiu facilitant així l'abordatge de la manera més adequada d'un tema complex com l'abús sexual infantil a partir de dinàmiques i metodologies senzilles i properes a cada col·lectiu.

També s'ha participat en jornades i congressos a Catalunya, Madrid, València i País Basc.

A continuació detallem breument les actuacions de formació i sensibilització que s'han dut a terme amb cada col·lectiu.

Infància

Les actuacions dirigides a la infància tenen com a objectiu dotar d'eines d'autoprotecció, oferir mecanismes per demanar ajudar i de comunicació, visibilitzar l'existència de situacions d'abús sexual infantil i donar poder als nens.

Totes les actuacions contempen accions de prevenció i sensibilització també amb les seves famílies i / o els professionals de centre on s'ha dut a terme l'activitat. Així, vam aconseguir crear un espai de protecció i comunicació al voltant de l'infant que permet no només una millor prevenció sinó una major detecció i una resposta adequada en casos de possibles verbalitzacions.

LES CORTINES D'AIRE, UN CONTE PER PREVENIR

Activitat adreçada a nens i nenes de 6 a 11 anys (de primer a cinquè de primària). L'activitat utilitza la tècnica del contacontes per part d'un actor i una psicòloga per fer una representació animada del conte Les cortines d'Aire elaborat per la Fundació al 2011 i va seguida d'un col·loqui amb els nens i les nenes.

Aquest any s'han realitzat 52 contacontes a diversos municipis de Catalunya arribant a un total de 1.262 nens i nenes de 23 centres educatius, ja sigui formació formal o centre de formació no formal, de 10 ciutats catalanes diferents: Barcelona, Vilanova i la Geltrú, Santa Maria de Palautordera, Torrelavit, Olesa de Bonesvalls, Calders, Lleida, Argentona, Caldes d'estrac, Teià.

ACABEM LA HISTÒRIA

Activitat adreçada a nens i nenes de 11 i 12 anys (sisè primària). L'activitat es basa en el teatre social, en què dos actors (un actor i una psicòloga) representen teatralment tres escenes que permetran parlar i entendre les circumstàncies que es poden produir en situació d'abús sexual infantil. Els nens i nenes són els que decideixen com han d'acabar les històries que s'estan representant i decidir com han d'actuar els personatges.

Aquest 2019 s'han realitzat 62 activitats amb un total de 1.260 alumnes de 26 escoles diferents.

PARAULES QUE FAN XARXA

Activitat adreçada a nens i nenes dels Centres Oberts en què a través de cinc sessions i mitjançant dinàmiques participatives i reflexives s'apoderin els nens i nenes i se'ls dona recursos i eines concretes per poder afrontar possibles situacions d'abús sexual. Es promou el coneixement de la xarxa pública i privada d'atenció i protecció de la infància del seu territori i en l'última sessió es fa la visita a el recurs escollit pels nens i nenes.

S'han implementat 13 tallers de 5 sessions cada un en centres oberts de Catalunya fent participar fins a 114 nens i nenes amb els seus familiars.

Adolescència i Joventut

Les activitats adreçades als joves i adolescents inclouen activitats de formació per als professionals amb els que estan en contacte els centres educatius on assisteixen. Això permet d'una banda poder continuar la feina i debats iniciats en els tallers realitzats i de l'altra assegura que, en cas de possibles verbalitzacions o detecció de casos, la resposta i actuació sigui la més adequada per protegir el menor i fer les derivacions necessàries .

PARLANT PREVENIM L'ABÚS

Aquesta activitat va adreçada a nois i noies de 12 a 16 anys que estan en els centres educatius cursant l'educació secundària obligatòria (ESO). L'activitat treballa a partir de la visualització de fragments de documentals i pel·lícules que tracten l'abús sexual infantil. això permet perdre la por a parlar de situacions que puguin convertir-se en un risc, conèixer què és l'abús sexual infantil i adquirir eines d'autoprotecció i de comunicació.

Durant l'any 2019 s'han dut a terme 52 activitats en diversos centres educatius de Catalunya i València, a instituts i centres juvenils amb la participació de 1.435 nois i noies.

QUÈ LI PASSA AL MEU COL·LEGA?

Taller adreçat als i les joves i adolescents en situació de vulnerabilitat i que estan cursant els estudis en una UEC (Unitat d'Escolarització Compartida), un PQPI (Programa de Qualificació Professional Inicial) o una ACE, entre d'altres.

A través de 4 sessions es potencien les habilitats socials, es visualitza la problemàtica i s'ofereixen eines de prevenció i detecció. La participació d'un actor de teatre social permet realitzar dinàmiques participatives.

S'han implementat 4 tallers a Aragó durant al 2019 60 joves en exclusió social.

Famílies

Les actuacions dirigides a les famílies tenen com a objectius principals visibilitzar la realitat dels abusos sexuals infantils i oferir eines de comunicació i protecció.

XERRADES A LES FAMÍLIES

Les xerrades suposen una primera sensibilització de les famílies de la problemàtica i tenen un caràcter de tipus participatiu per poder compartir els dubtes i preocupacions. Al llarg de 2019 s'han realitzat 51 xerrades, principalment en centres educatius de primària i secundària però també en altres espais com biblioteques o associacions. Sovint aquestes xerrades es combinen amb tallers de prevenció dels fills i filles i formacions a professionals. A aquestes xerrades han assistit 1.359 persones.

Professionals i futurs professionals

CURSOS DE FORMACIÓ “INTERVENCIÓ DE L'ABÚS SEXUAL INFANTIL PREVENCIÓ-DETECCIÓ-ACTUACIÓ” DIRIGIT A PROFESSIONALS DE DIVERSOS ÀMBITS

Aquests cursos de formació tenen una durada de 16, 20, 24 o 30 hores en funció de l'especialització temàtica.

En alguns casos s'han contextualitzat en sectors professionals concrets (centres oberts, lliure educatiu, etc.) i altres han estat dirigits a tots els sectors.

Entre els continguts principals trobem: diferenciar l'abús sexual d'altres maltractaments infantils; conèixer què és l'abús sexual infantil, les seves característiques i conseqüències; donar estratègies per poder detectar possibles casos; explicar els circuits assistencials i legals a seguir en cas de detecció; conèixer els possibles tractaments per reduir els efectes i conseqüències; aprofundir en el circuit legal que comporta el delictes. En total s'han dut a terme 44 cursos de formació en municipis de les comunitats autònomes d'Aragó, la Rioja, Catalunya, Madrid i País Basc, fent participar fins a 1.120 professionals.

XERRADES FORMATIVES A PROFESSIONALS.

Les xerrades formatives consten d'una o dues sessions dirigides a professionals d'una institució o servei que permet oferir un primer contacte i aproximació a la problemàtica. Aquestes xerrades sovint són el pas previ a formacions més extenses o accions complementàries i de suport a altres realitzades en les organitzacions adreçades als infants, joves i / o familiars. En 2019 s'han realitzat 36 activitats en què han participat un total de 868 professionals.

FORMACIÓ A FUTURS PROFESSIONALS: PARLANT PREVENIM ABÚS SEXUAL INFANTIL

Es tracta de sessions de dues hores que tenen com a objectiu donar a conèixer la problemàtica entre els futurs professionals així com dotar-los d'eines de prevenció i detecció. En 2019 s'han organitzat 36 sessions en què han participat 868 futurs professionals.

FORMACIÓ ONLINE

Formació especialitzada adreçada a professionals que treballen amb la infància i adolescència o amb persones amb discapacitat. Prevenció a tots els nivells, amb especial atenció a aquells col·lectius vulnerables i en risc d'exclusió social.

S'han dut a terme 15 accions formatives amb un total de 372 participants.

PARTICIPACIÓ EN CONFERÈNCIES, JORNADES I CONGRESSOS · PAD

Al llarg de 2016 hem seguit estant presents com a conferenciants en jornades i congressos aportant la nostra experiència, el nostre bagatge i el nostre coneixement sobre la prevenció, detecció i atenció dels abusos sexuals infantils. Això ens permet visibilitzar aquesta problemàtica alhora que anem establint col·laboracions i sinèrgies amb altres organitzacions, professionals i administracions per lluitar conjuntament per acabar amb aquesta xacra social.

Concretament hem participat en catorze activitats a què han assistit 1.583 professionals.

DEBATS DE CIUTADANIA

S'han organitzat dos debats de ciutadania als quals han assistit 33 persones.

Tots ells s'ha organitzat a partir de el visionat de la pel·lícula “Les vides de Grace”, finalista el Premi FADA a la Cultura 2015, i un posterior debat on es recollien les preocupacions però també les propostes i demandes dels veïns i veïnes.

PARTICIPACIÓ EN GRAUS, POSTGRAUS I MÀSTERS UNIVERSITARIS

Hem realitzat 2 participacions a què han assistit 100 persones.

Comunicació i Promoció

El Departament de Comunicació i Promoció treballa per afermar la Fundació com a font d'informació, sensibilitzar la població sobre la importància de prevenir i respondre adequadament davant la sospita d'una situació abusiva i establir nous punts de contacte amb la societat a través dels mitjans de comunicació, el web i les xarxes socials.

Des de la Fundació apostem per les noves eines de comunicació i participació a través d'Internet i pel disseny de campanyes de sensibilització que incorporin actes culturals, pedagògics i / o socials per facilitar la comunicació i ampliar la nostra base social.

L'abús sexual infantil continua sent un tabú i això dificulta la seva prevenció, detecció i adequada actuació.

La promoció i difusió de la Fundació mitjançant campanyes de sensibilització permeten visibilitzar la problemàtica i fer possible que persones i famílies afectades per casos d'abusos sexuals infantils puguin un primer pas per demanar ajuda. Els actes de difusió i comunicació tenen un efecte multiplicador en les audiències arribant no només a les víctimes sinó també a les persones del seu entorn i els i les professionals de referència.

